

Gdański Uniwersytet Medyczny

Wydział Nauk o Zdrowiu
z Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej

DANUTA POSTROŻNY

Zmiana postrzegania obrazu ciała pacjentek poddanych leczeniu otyłości chorobliwej

Rozprawa Doktorska

Praca wykonana
w Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej,
Endokrynologicznej i Transplantacyjnej
Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

Promotor: dr hab. n. med. Monika Proczko-Stepaniak

Promotor pomocniczy: dr n. med. Regina Żuralska

Gdańsk, 2020

MEDICAL UNIVERSITY OF GDAŃSK
FACULTY OF HEALTH SCIENCES
WITH INSTITUTE OF MARITIME AND TROPICAL MEDICINE

DANUTA POSTROŻNY

**Evolution of the body image perception among patients
undergoing morbid obesity treatment**

Doctoral dissertation

Dissertation was written in
Department and Clinic of General Surgery,
Endocrinology and Transplantation
Medical University of Gdańsk

Supervisor: dr hab. n. med. Monika Proczko-Stepaniak

Subsidiary supervisor: dr n. med. Regina Żuralska

Gdańsk, 2020

STRESZCZENIE

Temat: Zmiana postrzegania wizerunku ciała pacjentek poddanych leczeniu otyłości chorobliwej

Wstęp: Pandemia otyłości chorobliwej i jej powikłań stanowią ważne wyzwanie dla publicznych systemów opieki zdrowotnej. Szeroko rozumiane powikłania otyłości mają znaczący wpływ na życie codzienne pacjenta ograniczając jego aktywność fizyczną, życiową i zawodową powodując brak akceptacji ze strony otoczenia, co ma w efekcie wpływ na zaburzony wizerunek własnej osoby. Jedynym efektywnym leczeniem otyłości chorobliwej jest leczenie chirurgiczne oparte o ścisłą współpracę interdyscyplinarnego zespołu specjalistów. Dzięki identyfikacji aspektów odpowiedzialnych za długofalowe i trwałe rezultaty leczenia bariatrycznego możliwe jest wdrożenie wsparcia i rozwiązań systemowych na wszystkich etapach leczenia. Szeroko rozumiany sukces terapii opiera się nie tylko o spadek masy ciała i BMI, ale również o dobrostan psychiczny pacjenta.

Cel: Celem pracy jest analiza wpływu okresu przedoperacyjnego, wczesnego pooperacyjnego i odległego postbariatrycznego na ewolucję zmian w samoocenie i satysfakcji postrzegania wizerunku ciała pacjentek, a także ich korelacji w zależności od etapu terapii bariatrycznej. Dodatkowo dokonano oceny wpływu czynników społeczno-demograficznych i medycznych na postrzeganie wizerunku własnego ciała w różnych fazach terapii bariatrycznej.

Materiał i metody: Badanie zostało przeprowadzone w grupie kobiet w podobnym wieku (43,25 (SD 8,92) będących na różnym etapie chirurgicznego leczenia otyłości chorobliwej w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym w Gdańsku w okresie kwiecień 2018 - listopad 2019. Ankieta kliniczną objęto 438 pacjentek bariatrycznych na różnych etapach terapii, grupę kontrolną stanowiło 127 zdrowych kobiet z prawidłowym BMI. We wszystkich wyróżnionych podgrupach badawczych zebrano dane parametryczne i dokonano kontroli pomiarów antropometrycznych i subiektywnej oceny wizerunku ciała w zależności od czasu jaki minął od chwili zabiegu operacyjnego (doba po operacji, 12 miesięcy po operacji i co najmniej 18 miesięcy od operacji). Do badania zostały użyte zwalidowane kwestionariusze: The Body Esteem Scale (ocenia satysfakcję wizerunku obrazu ciała poprzez funkcje jak; atrakcyjność seksualną, kondycję fizyczną i kontrolę wagi), kwestionariusz Self-Esteem Scale (służy do oceny ogólnego zadowolenie z siebie) oraz Depression, Anxiety, Stress, Scales (ocenia stan emocjonalny).

Wyniki i wnioski: Pacjentki poddane leczeniu bariatrycznemu oceniają obraz własnego ciała jako przeciętny, a pacjentki poddane chirurgicznemu leczeniu postbariatrycznemu - wysoko, wyżej niż kobiety zdrowe. Obraz ciała oraz samoocena pacjentek bariatrycznych zmienia się wraz z kolejnymi etapami leczenia. Najniższe wyniki osiągano są na początku terapii i dobie po zabiegu, wyższe rok po operacji, a najwyższe po dokonaniu zabiegu korekcji plastycznej. Pacjentki bariatryczne na początku leczenia charakteryzuje negatywny obraz ciała oraz niska samoocena. Terapia bariatryczna korzystnie wpływa na ocenę własnego ciała, samoocenę pacjentek. Bardziej korzystny obraz ciała i wyższą samoocenę przejawiają pacjentki o wyższym wykształceniu i lepszej sytuacji materialnej. Sytuacja materialna może mieć duży wpływ na powodzenie terapii i dobrostan psychologiczny pacjentek ze względu na koszty korzystania ze specjalistycznych usług dietetyka i psychologa i dostępu do chirurga plastycznego. Zabiegi korekcyjne po operacjach bariatrycznych mają korzystny wpływ na obraz ciała i samoocenę kobiet, stąd istotne byłoby zwiększenie dostępności zabiegów korekcji plastycznej ciała dla szerszej grupy pacjentek po operacjach bariatrycznych.

Słowa kluczowe: otyłość chorobliwa, leczenie bariatryczne, kobieta, obraz własnego ciała, samoocena

ABSTRACT

Title: Evolution of the body image perception among patients undergoing morbid obesity treatment.

Introduction. The morbid obesity pandemic and its complications represent an important challenge to public health systems. Complications of obesity have a significant impact on the daily life of patients, limiting physical, life and professional activity, causing the lack of acceptance from the environment, what significantly disturbs self-image. The only effective and efficient treatment for morbid obesity is surgical treatment based on cooperation of an interdisciplinary team of specialists. By identifying the aspects responsible for the long-term lasting results of bariatric treatment, it is possible to implement proper support and systemic solutions at all stages of patient's pathway. The widely understood success of therapy is based not only on BMI and weight loss, but also on the mental well-being of the patient.

Aim. The aim of the study is to analyze the impact of the preoperative, early postoperative and distant post-bariatric period on the evolution and changes in self-esteem and satisfaction of patients' body image perception, as well as their correlation depending on the phase of bariatric treatment. The impact of socio-demographic and medical factors on body image perception in various phases of bariatric therapy was additionally assessed.

Material and Methods. The study was conducted in a group of females in similar age (43.25 (SD 8.92) on different stages of bariatric treatment at the University Clinical Center in Gdańsk in the period April 2018 - November 2019. The clinical survey included 438 bariatric patients on various phases of therapy, control group consisted of 127 healthy females with correct BMI value. Parametric data was collected in all the subgroups, anthropometric measurements and subjective assessment of body image were checked depending on the period passed from the bariatric surgery (a day after, 12 months and 18 months after) The following validated questionnaires have been used for the study: The Body Esteem Scale (assesses satisfaction with body image by functions such as sexual attractiveness, physical condition and weight control), Self-Esteem Scale questionnaire (used to assess overall satisfaction of herself) and Depression, Anxiety, Stress Scales (assesses the emotional state).

Results and conclusion. Bariatric patients assess their body image as average one, females undergoing plastic surgery treatment – got high score, higher than healthy women from control group. The body image and self-esteem of bariatric patients is changing according the stage of bariatric treatment. The lowest scores were noted at the group on entrance to the therapy and 24 hours after surgery, higher ones were achieved one year after operation, and the highest - after body-shaping surgery. At the beginning of the pathway bariatric patients are characterized by a negative body image and low self-esteem. Bariatric therapy has a positive effect on the assessment of the body and self-esteem of patients. A more favorable body image and a higher self-esteem are presented by patients with higher education and a better financial situation. The financial situation may have a significant impact on success of the therapy due to dietitian and psychologist service costs and limited access to plastic surgeon. Body-shaping procedures after bariatric surgery have a positive effect on the body image and self-esteem of female patients, hence it would be important to increase the availability of plastic body correction for a wider group of patients after bariatric operation.

Keywords: morbid obesity, bariatric treatment, female, body image, self-esteem